

Український Націоналіст

Р. II. Ч. 6-7

ЧЕРВЕНЬ—ЛИПЕНЬ

1934.

Поклін і слава вам...

Поклін і слава вам, герої невідомі,
Чи впали ви від радісних напруг,
Чи з болем на устах, у передсмертній втомі,
Коли лише царив над тілом гордий дух.

Ви всі, яких пірвав змагань нестримний подув,
Жиете далі в рідній, прадідній землі,
Могили ваші кличуть гімном про свободу,
Немов листки, які борвій зірвав з гілі!

Брати! Ви рвали невільницькі пута
На те, щоб ними повязати нас
З землею-матірю—як може тільки лута
Кріава смерть єднати всіх нараз...

Від всіх, що прагнуть волі у смертельній втомі,
І тих, що йдуть до неї в дні палких напруг
Поклін і слава вам, герої невідомі,
За те, що в тілі вашім жив безсмертний дух.

На шляху Української Національної Революції.

Ідея стас силою тоді, коли вона опановує душі людей і коли покликує до життя організацію зложену з людей, що цю ідею здійснюють. Без реалізації ідеї в життю, ідея залишається тільки мрією.

Найвищу волю Української Нації себто українського націоналізму здійснює Організація Українських Націоналістів (ОУН). Український націоналізм змагається за Самостійну Соборну Українську Державу шляхом Української Національної Революції. Українську Національну Революцію організує й нею кермую ОУН, та в той спосіб здійснює тепер волю Української Нації. Ідея українського націоналізму, здійснювана Організацією Українських Націоналістів, стала реальною життєвою силою. Через ОУН вона діє в житті й ним кермую.

Роля ОУН, як субективного, організуючого й кермуючого чинника Української Національної Революції надзвичайно важна. Без такої організовованої сили воля нації не змогла б вповні здійснитися навіть серед найкрайніх обставин. Якраз в першому періоді Української Національної Революції в 1917–20 рр., коли то були дуже пригожі зовнішні обставини, не було отою субективного й кермуючого чинника революції; не було сильної

організації й проводу, який бувби організував і провадив відповідно боротьбу за здійснення волі Української Нації—жити самостійним життям.

Коли-ж в наслідок того українську територію роздерли кордони націдників на чотири частини, тимбільше відчуvalася пекуча потреба одної націоналістичної політично-військової організації, яка проводила б одну всеукраїнську визвольну політику,—організуючи духову й оперту на ній політично-військову силу Української Нації. Отже треба було такої організації, яка організувала б й кермувала б Українською Національною Революцією та заступила б на час поневолення функції власної держави. Українські націоналісти усвідомили собі, що крім ідей, яка нас лучить, треба ще всеукраїнської організації, яка б усіх українських націоналістів зутила в одну організовану силу. Формально покликав до життя Організацію Українських Націоналістів I. Конгрес Українських Націоналістів, який відбувся в люті 1929. р. Фактично організований український націоналістичний рух існує від 1920. р., від часу існування УГО яка була давній час його організаційним ядром і яка розвинулася з часом у широку політичну все-

об'єднаючу Організацію Українських Націоналістів (ОУН).

Огже ОУН не є випадковим явищем, як і не є наслідуванням чужих, більше, або менше подібних форм націоналістичного руху інших народів. Так як колись козацький рух і його січова організація були виявом своєрідного, самостійного характеру Української Нації, так само в сьогоднішніх часах подібним виявом є український націоналістичний рух, зреджений із внутрішньої потреби і з лона Української Нації, в час її зусильної боротьби за підстави її цілі свого творчого буття; його організаційним сформуванням є ОУН. І так як тоді козацький рух зо своїм організаційним ядром—січовою організацією і гетьманським проводом в огні великої козацької революції зорганізував політично-військову силу, та хоч по численних, але тільки хвилевих, невдачах зломив вкінці силу наїздників, здобув Українську Державу і двинув Українську Націю в упадку на вершину могучості й слави, —так само сьогодні український націоналістичний рух, оформленій в ОУН, веде шляхом Української Національної Революції до визволення Української Нації й відбудови Самостійної Соборної Української Держави.

Огже ОУН в сучасну хвилю: —організує й керує Українською Національною Революцією й є найвищою формою організованості нації в часі поневолення. Згідно з націоналістичною ідеологією її відповідно до вимог революційної боротьби, ОУН має характер політично-військової організації. Вона сама творить уже тепер звязок—ядро організованої політично-військової визвольної сили, яка росте в огні революційної боротьби.

В основу ОУН лягла велика ідея—віра українського націоналізму. ОУН відмінна від різних інших політичних чи військових організацій. Члени ОУН, хоча розділені кордонами зайдманшин, розкинені на еміграції по цілому світі, розділені ріками, горами

й морями, все ж таки творять одно тіло, один сповнений залишній гурт творців і борців Української Національної Революції, перенятий одною великою ідеєю, підпорядкований одному проводові. Український націоналіст, чи він над Дніпром, чи над Дністром, чи на Буковині, чи на Закарпатті, чи в повстанчому загоні проти Москви, або на Соловках, чи в революційній боротьбі проти ляцької, чи іншої окупантської влади, або в тюрмі, чи на еміграції, чи гендалеко від рідних земель, за морем, все і всюди служить цілим своїм еством одній, великі, святій ідеї Української Нації й повинується одній єдиній всеукраїнській Організації Українських Націоналістів.

Є тільки один український націоналізм і одна Організація Українських Націоналістів. Говорення про ще якийсь інший «націоналізм», «католицький», «увідівський», «паліївський», чи інший це або глупота, або спроба ворогів українського націоналізму підшитися під його імення й розкладати його зі середини. Концепція кількох різних, нібито «українських націоналізмів» і не відповідає фактичному станові, і взагалі противиться в насаді ідеології українського націоналізму. Хто не підпорядковується впovіні Організації Українських Націоналістів той не є націоналістом.

Організація Українських Націоналістів має гуртувати найідейнішу й найздібнішу частину української суспільності, чоловий актив нації звідсі строгі, тверді вимоги, які ОУН ставляє до своїх членів. Націоналіст мусить бути взірцем ідейності, активності, карності. Умовини революційної боротьби проти наїздників, яку провадить ОУН і жорстокі репресії окупантів вимагають великого гарту характеру від членів ОУН. ОУН має гуртувати найсильніші характери нації, а в другого боку вироблювати такі характери в огні боротьби.

Перед нами велике історичне завдання: довершити велике діло визволення Української Нації

Мовчазний хрест.

З того часу минуло... Ну, минуло досить. Був тоді пацаном дванацятого весни з буцнатим твердим чолом, а тепер і вуса, і борода йжаться, і на чомі дві зморшки, різбліні тонко і свавільно...

Та й весна була тоді молода. Небо святе бо у нім Бог, а під ним хмарини вишневі, мов дівочі уста... Пливуть, бувало, і здрігаються від гарматників нашілів, бо революція була... Ех, була ж революція!...

Хата наша на кіці села, мов точка по реченню. Далі поле, і рів, і хіс. На полі валуни в зимі снігові, в літі ішеничні, що починались од напоюго плоту з рожами і плигали собі, мов сиві коти, гей туди, де хіс з дуба—твірого українського дуба...

День був—золото. Над хатою один за другим простогнали гарматні стрільни. Зі стріхи зірвалися буслі, а стрільна тріскали над Сидорами. Палюче сонце жахотіло скажено і штурляло на землю жагучі проміні.

Вибіг із хати без шапки з ложкою в руках. Житами від лісу летять комонини, а вулицею з села диває дід Колода з костуром в лівіді.

—Куди ви, діду?—кричу.

—Га?—і роздзвинив рота—дуило в кащавину сивої ростинності. Був глухий, мов диль.

—Куди йдете? Не бачите? —реву...
Від лісу брязнув скоростріл. Я громнув до землі.

—Діду! Падайте!...

—Що?...

—Падайте! Стріляють!

—Ессе!—і не договорив. Кумедно йойкиув, махнув костуром і подався наперед сторчака. Кров ротом і носом, борода підпліває, а дід непорушний...

Кумі дзичали. З розбурханого молодого жита знялися два велітенські вершники. Коні—громи, ніздрі хропуть, рветься піна навколо. Не встиг я здивуватися, як надімною звісся дуба конісько і плиг!

—Бережись!—крикнув хтось. Конита, підкови, піт. В моїх очах іскри, зорі. Щось тяжке геннуло позаду, але сонце так раптом згасло, мов свічка і тьма залила пелі, небо і ліс...

Коли прочунувся, надімною мати, плач і розчураний батько. Дід Колода все ще лежав на своєму місці, а так коло нашого плота з рожами лежав ще хтось, але не сам. Ноги його на сідлі. Права привалена конем, а голова відкинута.

Я ввесь ніби поломаний. Із голови текла тепла кров. Бояло не було чути, а сонце хилилося на захід.

Другого дня збиралася в житах «петлюрівців», ко-

І здобути Самостійну Соборну Українську Державу. Єдиний визвольний фронт Української Національної Революції, єдина Організація Українських Националістів під одним Проводом — це шлях, на

якому Українська Нація двигнеться знову, як колись в час великої козацької революції, з упадку на вершини могутності й слави.

Соборництво українського націоналізму.

Довгі століття неволі та насильного розшматовання національного організму не вспіли вбити в Українській Нації ідеї соборності і коли на Україну завітами революції роки 1917—20, ця ідея змогла покласти свою печать на цій епосі української історії. Духова єдність Української Надії проявилася перш за все в оцій притягаючій силі державного Києва 1917—18 рр. для всіх українських земель, що запліднив їх стихійною волею жити державним життям. 1. листопада 1918 для Західно-українських Земель і 4. липня 1917 для Північно-кавказьких Українських Земель (повалення московської влади на Кубані)—корінілися і виростали з духової соборності Української Нації, яка творила основу державницької волі цих земель.

Дальшим етапом на шляху до повного здійснення ідеї соборності мусіло стати суцільне злиття тих державних творів, які повстали на Україні і створення одної соборної Української Держави. Першим піоніром на цьому шляху став український воян, безприкладно вірний ідеї соборності, що, однаково з яких земель України не походив би, боровся геройсько на всіх фронтах, що смертельним перстнем грозили задавити молоді завязки української державності. Але рішаюче слово в напрямі створення соборної державності мусів із природи речі сказати тодішній політичний провід Української Нації. Міжтим чужі, ворожі політичні впливи вспіли затройти душу великої частини провідної верстви Української Нації, перегристи її

пали під цвинтарем братську могилу, а діда Колоду дали також туди. Був «сирота», як сам говорив... Хрест встав дубовий, потужний, а слова на нім ні одного. Не вільно!...

* * *

Аж пізніше, коли минули роки, коли нестало гармат і революції, коли дядьки дочекалися «твердої власті», згадалось про могили вибіраних у житах «петлюрівців».

При владі були ляхи. За дубовим лісом лягла граїниця. Там і тут вкопався ворог, а село так само жило, лише згадувало:—аа, були колись... Ого як наїхало бувало... А все тобі свої, все по напіному... Не то, що оте западенче «по польському».

І коли приходили «проводи», брали дядьки хоругви, святу воду, образи і квіти, та йшли до мовчазного дубового хреста. На рамена його лягав вінок, навколо обеппано жовтим пісочком, а квіти мов жаринки, нагадують кров тих, що полягли на цій землі і віддали їй усе...

Таць було рік, другий. Я ставав юначе на високе місце і назав:—Люді! Не забудьте цих могил. У нас лежить найбільший скарб нашої країни. У них лежать ті, що грудьми боронили честь мертвих, живих і ненароджених наших братів!...

Люди слухали. Так. Не забудемо—назали їх очі і що-року йшли до дубового, без напису, хреста

наче іржа зализа і власти в ней багатого свого шкідливого уїраїнству, а корисного його ворогам змісту. Коли мова про соборництво, якого насіями були найздоровіші частини української нації, тан його вистачило в українського проводу і не дало розвинутися його культурницько-соціальне розуміння української державності—з одного боку, а територіально партійницький патріотизм із другого боку. Перша недуга тодішнього українського проводу позволяла йому зріватись Західних Земель, зріватись Криму, зріватись Північно-кавказьких Земель, а друга не дала найти провідникам поодиноких українських земель спільні мови й принесла за собою відосередні тенденції в політиці проводу Західно-українських і Північно-кавказьких Земель.

Акт 22. січня 1919.—один із найяскітливіших моментів історії України, задав своєї ідеї став для нас неоціненим дороговказом. Але на длі цей акт був і остав тільки формальним проголошенням соборності і то лише частини українських земель: над Дніпром і Дністром, із поминенням їхньої решти. На длі за весь час існування української державності ціх років, вона розпадалась на три частини з трьома осередками: у Києві, Львові й Катеринодарі, які одної держави, з одним осередком і одною армією не створили.

Та серед погубного буряну Революції 1917—20. все ж було презабло здорове зерно й із нього виріс нині український націоналізм як вираз усві-

і черпали зпід нього віру якусь, моз спраглі веду з джерела.

Але одного року, йменованого цифрою 1933, людей, що йшли на «проводи» в хоругвами, за селом зупинила поліція.

— Вруць! Не вольно!..

— Як? Що? Не вільно мертвих навідати? Геть!... — гармідер, здивування, обурення.

— Не вольно! Вруць!—гукав поліція.

— Геть із дороги!—кричать дядьки. Тітка Ксеніка виступила наперед із образом:

— Стрілай клятий ляшуро! Стрілай, як Бога не боїшся! Хай вас земля, анцихристи, не прийме!

Зчинився бунт. Люди кинулися на поліцію. Поліція на людей.

Скінчилося тим, що тичбу селян із кайданами на руках вели до Кременя. На чолах їх гордість. Йдуть бадьоро, ніби на святе.

А одної темної ночі дубовий мовчазний хрест і могила зрівнялася з землею. У селі оголошення: «Суворо під карою визнані забороняється оправдати могилу коло цвинтаря».

Але це не помогло. Що-тижні зявлявся на певному місці новий мовчазний хрест і що-тижні йшли до визнанії нові дядьки. Всі вони йшли туди гордо, повні сили і віри.

На місці могили стоять мовчазний хрест і сила його непереможна...

домлення ідеї нації й змагань її за волю та сувереність. Соборництво українського націоналізму спирається на його розумінні нації, як живої спільноти, якій питома воля жити—змагатися, могутніти, панувати. Невідмінним чинником для здійснення цієї волі є державність, але не менше важливим від неї є й соборність земель, що є матеріальним здійсненням духової соборності нації. Простір, який нація заселила в своєму рості за голосом інстинктивного розуміння власних потреб—не може бути зменшений, бо це було би вбивчим для цілого організму. І хочби тільки цей історичний стан посідання є для соборництва нації рішуючою основою. Але приходять тут до голосу ще й інші моменти, що випливають із особливого положення України й укладу сил довкола неї. Саме для України її повна соборність не може бути зумовлена самим тільки етнографічним прінципом; бо ходить заразом про простори землі, які забезпечували б Українській Державі: 1) як найбільшу внутрішню самовистарчальність під кождим оглядом, 2) як найбільшу природну замкнутість, 3) як найдогдіншу позицію стратегічну і 4) найліпшу позицію для вміщення себе в політичному укладі сил на континенті Європи, щоб тим робом вможливити сповнити Україні належну її роль на Сході Європи.

Вже в ході революційних подій на Сході Європи і 1917—20 рр. зарисувалися були незвичайно важливі для України розвоєві напрямі, які треба було тільки виловити зі загального хаосу, усвідомити, ясно сформулювати й учинити в них основну ідею Української Революції. Ці розвоєві напрямні ставили Україну на чоло всіх поневолених Москвою націй і накидали її ролю головного тараща в тіліпіше московської імперії. В розвалі Москви, визволенні поневолених нею народів і творенні нового ладу на просторах чинішнього ССР лежить історичне післанництво України, яке веде її на вершину слави й могутності. Цей лад, що його творитиме український націоналізм опретися на визволенні енергії десятків народів, що гинуть нині в московському ярмі; Україні припаде в почесному узділі вирвати їх із азіатської тьми духового й фізичного поневолення, дати їм змогу свободного життя й їхні енергії поставити на службу постулу всього людства.

У світлі цього післанництва України виростають для неї до великанського значення Західно-українські й Північно-кавказькі землі, з яких перші є вікном в Європу, а другі вікном в Азію. Коли б у провідників українського народу з 1917

—20 рр. було ширше розуміння української державності, ніж культурницько-соціальне, вони ніколи не змогли б бути зрештися ціх земель. З.У.З.—духове вінно в Європу для всього Сходу, поміст для активної політики на Балкані й у Середушій Європі: Східні землі — безпосередня стичнощі із поневоленими Москвою кавказькими й туркестанськими народами й поміст для далекосяглої політики в Азії. Без одних чи других Українська Держава ніколи не то що не сповнила б своєї історичної ролі, але взагалі була б у рішаючій мірі загрожена в своєму існуванні. Положення України й усіх складність питання української державності в обличчі світового укладу сил велять недвозначно: Україна має бути могутньою імперією, що понесе велику місію в світі, які стоять нині жертвою імперіалізму й реакції, й яких визволити має обовязок, право й зможу тільки Україна. Московському імперіалізму, що ніколи сам зі себе не погасне, треба вирвати зуби, треба узбройтися проти нього всякою можливістю зброяю й самому перейти до наступу, а посівець цього варварського імперіалізму, московській нації—накинути такі державні межі, які справді необхідні для її життя!

Ось у тому наше післанництво і в тому наше соборництво. Тому і змагання за державність і за повну соборність мусять іти рівночасно! В сьогоднішній українській політичній дійсності ми єдині це говоримо й ми єдині ділаємо в ім'я цього. І в цьому наша сила. Во жадати жертв життя від тисяч і міліонів можна тільки за цілу повну ідею, а не за її частинку, не за «ідею» виспекульовану відповідно до політичної конюнктури. Хто це чинить допускається злочину перед нацією. А коли зміст, який вкладає український націоналізм у своє соборництво, у тісній сполучі з розумінням тих могутніх завдань, що їх ставить історія перед Українською Нацією, стане свідомим хотінням українських міліонів — це вже буде світанок Великого для України!

Україна понад усе!

Безпереривність Української Національної Революції.

В р. 1917—18. велею й силою Українського Народу цвєтала на руїнах Росії й Австро-Угорщини Держава. Але під ударами червоної більшевицької Москви, Польщі та їх союзників, вона впала. Україну роздерли вороги наїздники на чотири частини. І знову настали часи неволі.

Тільки деякі українці, найслабші духом, покишлили покірне голови в ярмі й ішли на службу ворогам. Зате інші не зложили зброї й иродовляють боротьбу, тільки в змінених формах. Праріп боротьби з наїздниками підіймло зокрема молоде українське покоління.

Вже 17-ий рік минає від 1917. року, від часу, коли по довгих роках неволі й рабського сну по раз перший загреміли над Дніпром українські гармати. Вже 16 рік невдевзі минає від незабутнього листопадового зрыву над Дністром. І від того часу боротьба не вмовкає ні на хвилину. Вже 17 років палає Україна вогнем боротьби. Це Український Нарід бореться за своє визволення. Боротьба ця не втихнє доти, доки Український Нарід не прожене наїздників і не стане гесподарем і володарем на своїй землі.

Як довго ми в неволі, як довго на українській

землі панувати будуть чужинці, так довго ми не зложимо зброї, тає довго буде кипіти завзята боротьба на життя й смерть. Ця безпереривна боротьба з наїздниками, це власне — Українська Національна Революція. Отже безпереривність Української Національної Революції означає безпереривність боротьби з наїздниками. Хто вірить, що тільки Українською Національною Революцією здобудемо волю, той вірить, що здобудемо її тільки безпереривною, завзятою боротьбою. Визкавати Українську Національну Революцію це значить не признавати панування ворогів на українських землях, не признавати в часі поневолення стану спокою, а вести безпереривну боротьбу з наїздниками.

Ми українські націоналісти, віримо, що тільки Українською Національною Революцією здобудемо Українську Державу. Це значить, що поки на українських землях панують наїздники, доти ми не признаємо миру, доти ми не зложимо зброї доти ми будемо боротися аж до останнього віддиху, аж до останньої каплі кропи аж до повної перемоги.

Українська Національна Революція — стан безпереривної боротьби з наїздниками — це заповіт поневоленого народу. Це власне найреальніша політика.

Багато людей говорить так: «як вибухне революція...», або «на випадок революції...», «в менті революції...», «коли прийде до революції, то...» і т. д. Та це не правильно. Во Українська Національна Революція це ані не випадок, ані не момент; рівно ж вона в нас не може вже ні „прийти“, ні „вибухнути“, бо вона вже „прийшла“ і вже „вибухнула“ 1917. р. і від тоді вже в нас є. І тому не треба на неї чекати.

Декому все ще здається, що революція це тільки — збройний зграй, повстання. А так не є. Збройний зграй, повстання, це ще не ціла революція це лише частина, одна фаза національної революції. Українська Національна Революція це цілий період боротьби Української Насії за здобуття Самостійної Соборності Української Держави. Це безпереривне діяння, в якому Український Нарід провадить боротьбу зі займанцями України, за владу, а збройний зграй, це вершок, це час найбільшого напруження, це кульмінаційна точка революційної боротьби. Напр. те все, що в нас діється від часу визвольного згризу, ціла діяльність УВО і ОУН, повстанча ація 1922. р., численні саботажі 1930. р., стихійні майже безперервні повстання селян проти московсько-большевицького панування на Наддніпрянщині, повстання селян у Ліску й на Поліссі в 1932. р. те саме літом 1933. р. на Поліссі і на Волині, велика саботажева ація селян проти колективізації на Східних Українських Землях, численні революційні акти однієї й масові на Західно-Українських Землях і т. д., це все поодинокі вияви Української Національної Революції. Але це ще не цілий зміст революції. Не в тім навіть дієсна суть Української Національної Революції. Вичислені факти це тільки поодинокі зовнішні вияви змісту Української Національної Революції — революції духа. Це видні і зрозумілі для всіх ознаки властивої, невидної і для деякого тепер ще наразі незрозумілої внутрішньої основної переміни духа Української Насії. Ця внутрішня переміна — це переміна раба на вільного і гордого чоловіка. Це перетворення в огні револю-

ційної боротьби несвідомої, нескрипталізованої, по-кінці ворогам маси в одні, живу, скрипталізовану націю, яка пробудилася в боротьбі з вікового сну, отраслася з чужих невільничих налетів, відродила в собі великого, воївничого, історичного, соборного духа Української Насії й станула до боротьби. Оци духовна переміна, оце відродження духа Української Насії, яке виявляється в формі українського націоналістичного революційного руху, це саме властива суть і дійсний зміст Української Національної Революції.

На зверх виявляється це так, що: 1) Зродився і щораз більше зростає в українським народі свідомий український націоналістичний рух. Його но-сем і керманичем є ОУН.

2. Він витискає свій вплив на цілім житті народу; всі ділянки життя підпорядковується йому щораз більше. Тому, що первістком конкретним завданням Української Національної Революції є здобути Самостійну Соборну Українську Державу, тому і всі ділянки життя підпорядковується цьому завданню. Український націоналізм прямує до того, щоби ціле життя народу в часі поневолення стало одним великим фронтом боротьби проти цього поневолення; щоби кожна ділянка життя стала одним відтинком цілого революційного фронту Української Насії; щоби і школи і кооперація, чи взагалі господарське життя, і спортиве життя, і культурно-освітнє і т. д. стали також базою і відтинками боротьби. Це станеться тоді, коли вони будуть: а) плекати в обсигу своїх впливів самостійність і соборність українського духа; б) коли вони будуть плекати ідею і свідомість нашої не-приємності зі станом поневолення, а в слід за тим необхідність боротьби з ним; в) коли вони будуть до цієї боротьби виховувати і підготовляти людей практично в межах своєї можливості. І власне вплив Української Національної Революції виявляється тут тим, що щораз більше українців приходять до переконання, що ціле завдання нашого життя і всіх його організованих форм — це служити під цю пору визвольний справі, та виконують це як можуть і як уміють.

3. Найбільше видно і для кожного зрозуміло виявляється Українська Національна Революція збройними революційними актами, або більшими акціями, зверненими безпосередньо проти панування наїздників. Вони є ваявом внутрішньої духовної переміни і впливають сильно на дальшу кристалізацію і поступ революції Української Насії.

Отже Українська Національна Революція це перш за все духовна революція Української Насії; це переміна в огні революційної боротьби духа Української Насії, а в слід за тим усіх проявів його на кожній ділянці життя. Українська Національна Революція розвивається, росте і буде далі зростати аж до часу, коли українські землі перемінятися в один революційний табор, а Український Нарід переміниться в одну велику революційну армію. Тоді питання збройного згризу буде тільки питанням збройного приказу. Тоді збройний зграй буде природним завершенням перманентної революції. Тоді можемо бути певні перемоги!

Не плачем, а - мечем!

М. Леминові

Я не боюсь дивитись просто
У дні загорнені в імлу
І десь зустріти гостро, гостро
Той день, в якому я умру.

Мій крок гуде по бруку тяжко,
Неначе невблаганий дзвін:
І не знаю я: напевне ляже,
Розкине руки хижий Він.

Ступають твердо дужі ноги.
Уперше за життя я свій.
Не зетремчу біля порога
І не згадаю «не убий».

Новий тип українця-націоналіста.

Націоналістичну ідею оформила і здійснила в житті нова порода українців, цілком відмінна від тих, що ще недавно тримали в своїх руках кермународної долі і силкуються намарне витримати її надалі. З недавньої трагедії нашого збройного магу з ворогами, коли здушено було нас, політично непідготованих і ідейно не оформленіх, силовою заліза, крові й вогня—під українці нової породи винесли для себе велику науку. В цій борні, що безнastанно точиться її насьогодні, викресати вони в собі тверді характери, посвіту національної справі, волю до панування, віру лише у власні сили і активність, боеве наставлення до всіх ворогів нації. На світанку наших Визвольних Змагань, ці люди вилонювалися на тлі загальної ідейно-політичної анархії одиницями, що глибиною свого духового прозріння відгадували шляхи нації та її залізні закони. Сьогодні їх вже чисельний легіон, ім'я якому Організація Українських Націоналістів.

Сталося те, що мусіло статися! В протилежності до рабської моралі і короткозорих ідейок старих партій, витворився новий психологочний тип українця-націоналіста, фанатика і берця, що складає тепер потужні кадри організованого національно-революційного руху. Цей рух не міг співжити з оточенням тих, що мимо науки і досвіду життя продовжують бути сліпими наслідувачами попередніх духовних збочень і політичних помилок. Він пішов понад їхні голови власними шляхами змагатися за свою Правду. І в цій духово-ідейній відмінності націоналізму від інших політичних течій лежить вся безодня їх розеднання, взаємного заперечення й ворожечі, яку не дається засипати ніякими «конгресами» й догодами...

Слідуючи наказам своєї величної ідеї, вливаючи в життя пристрасне кипіння своєї активної душі—український націоналіст ставить перед собою едину ціль: Українську Націю — вільну, державну, соборну, творчу, величню. Все на службу і в жертву Українській Нації! «Україна понад усе!—є девізою націоналіста. Він вірить непохитно в Українську Націю, служить її та за неї жертвенно гине.

Порівняймо це з духом та ідеями тих наших партійних течій, які чи то уважають націю «за неуцтво», чи міняють її непорушний зміст на злочин різних інтернаціоналів, будь не визнають її права на власне життя, або вкінці вбивають зрадливою ножа в хребет національної соборності московсько-радянськими і польсько-унерівськими орієнтаціями, розмінюючи гідність нації, її інтереси й честь рабським плаzuванням під ногами онуантів і вижебуванням у них хоч «тронка ласки»... Порівняймо і побачимо, як протилежні,

виключаючі себе взаємно є ці два табори; боєвого націоналізму і баламутного в почуваннях та анархічного в ділах старого українського партійництва. Сила—неміч; воля—хитання; залізні ідейні засади—спекулятивний розрахунок; гордість—плазунство; честь—«практичність»; безкомпромісівість—гнучкість котячої спини—ось вияви, що відрізняють націоналіста від визнавців усіх інших політичних світоглядів.

Націоналістичний світогляд є тим двигуном, який насамперед видає на формування характеру націоналіста і створює особливі духові наставлення та мораль. Ці прикмети характеру націоналіста виявляються насамперед в його чині, в способах практичного застосування до різних явищ і завдань у житті нації. Отже не саме лише теоретичне визнання націоналістичного світогляду, але й тверда воля відповідно до нього перетворити ціле своє внутрішнє «Я» (себто особистий характер) і підпорядкувати його наказам все своє поступування — визначають справжнього націоналіста.

Цього жак не розуміють (або роблять вигляд якби не розуміють) ті так зв. «теж-націоналісти», які — чи то після попереднього безвізлідного блукання серед різних збанкрованих партій, або просто з причин безкритичного захоплення «модними» тепер націоналістичними гаслами — підшилюються під націоналізм і обурено гукають у біл ОУН:—«хто дав вам право уважати себе за 100% націоналістів?! Ми також визнаємо ідеали нації, прагнемо її державності і в може кращі націоналісти, іж ви самі!...» Справді, в писаннях і програмах цих «теж-націоналістів» найдемо багато гарних слів і про націю, і про державність, і про боротьбу, ба навіть... і про революцію (сьогодні про революцію вже «говорять» і уненерівці, і гетьманці, ундисти та інші...) Отже ніби справді їх ніщо не різнить із ідеологією і чиністю Організації Українських Націоналістів (ОУН). А як що і різничь, то лише... «дрібниця». Вони, бачите «не погоджуються з революційною тактикою ОУН» і її непримиримістю до ворогів Української Нації... Міжтим справжнього націоналіста від невиразних осібняків, що порожнечу (безхарактерність) свого внутрішнього змісту і повну безчинність приховують «націоналізмом» цустих фраз, якраз і відрізняють способи його тактичного (чинного) застосування до різних національно-політичних явищ. Бож що таке є тактика, як не чинне здійснення даної ідеї?

Чиністю справжнього націоналіста є боротьба з окупантами Українських Земель, яка узмістовлюється в загальному і глибокому процесі Україн-

ської Національної Революції та накидує нам бореву, революційну тактику. Неминучу потребу дієї боротьби диктують націоналістові не якісь його примхи, а лише його вепохитна віданість своєму світоглядові і незломна віра в його творче спасення для цілої нації значіння. Ангажуючись в цю боротьбу, націоналіст вже не відступає назад, не залимається під впливом хвилевих невдач і «обставин»—лише віддає їй цілого себе, свій розум, душу, працю, аж до власної крові і життя включно. Націоналіст знає, що в націоналізмі неможливо відокремлювати світогляду від тактики; теоретичної програми від тактичного чину. Бо і програма і політична тактика націоналізму—виходячи з незрушимих основ його світогляду—творить із ним нерозривну, органічну суцільність. У цій суцільнності знаходить собі життєве здійснення і націоналістична ідея і націоналістичний чин. Тому у націоналіста не має суперечності між словом і ділом. Він не може вірити в одне, а робити друге; не сміє в думках прагнути повного здійснення його ідей, а в житті ставати на пів-дорозі до їх остаточного виборення.

«Теж-націоналіст» має цілком відмінні прикмети свого характеру та інше відчуття суті націоналізму. Проголосуючи націоналістичні гасла на панері чи на зібраннях, а одночасно відмовляючись од єдиноможливих тактичних способів (революційної боротьби і непримиримості) ці гасла здійснити в житті, він тим самим заперечує націоналізм, який голосить, і обертас його в саламаху порожніх, хоч і гарних слів. У лішньому винадку—це «пустоцвіт», докучливий і галасливий балаган, який загалом нічогосько не робить; у гіршому це той самий «реальний політик» (уїнерівець, ундівець, гетьманець та всякої барви зміновіховець) з тою лише різницею, що ті беснастяно й явно торгуючи національними інтересами, йдуть в одні «опортуністичні» двері, а він—крадьом—у другі.. Як бачимо, ціла прірва ділить справжнього націоналіста чину і «теж-націоналіста» фрази.

Відповідно до вимог свого світогляду, націоналіст формує свій характер, через плекання міцного духа, скріплювання волі і усталення власної моралі. Націоналістом ніколи не буде осібняк, хиткий у переконаннях, баламутний у почуваннях, податливий на сторонні впливи, нерішучий у переведенні принятих рішень. Він й коли випадково пристане до руху, то раніше чи пізніше, а неминучо опиниться поза його бортом. Принциповість, жертвенна безкорисність, рішучість і швидкість рішень, активність у роботі і відвага в перебранні на себе усієї повноти відповідальності за свої вчинки — це основні прикмети характеру і чинності управницького націоналіста.

Національно-суспільне життя — це насамперед організація, а націоналізм — це найвища форма

суспільної організованості. Тому справжній націоналіст не може лишатися поза рамками організованого націоналістичного руху (ОУН). Він не задовільняється роллю другорядного прихильника, який помагає справи десь «з боку», а перший відається в саму гущавину життя з метою його організувати так, як цього вчить його світогляд і велить його Провід. Націоналіст ніколи не забуває, що він творець найбільших національно-суспільних цінностей і передовий борець за їх збереження і розвиток перед наступом національних ворогів. Йдучи в життя здійснювати свої завдання, він знає, що його належність до організованого націоналістичного руху (ОУН) накидує йому роль провідника свого оточення. Свою провідну роль націоналіст здобуває не демагогічним підхліблюванням юрбі, не середниками розкладута інтриг, лише авторитетом своєї духовної вищості, правом своєї внутрішньої конструктивності і доказами вміння працювати й мermувати.

Виростаючи зі свого суспільного оточення і відображуючи в собі його збірні здорові стремління, націоналіст-провідник не відривається від нього і не піддається споускам пікідливих амбіцій і бундючного «панського» вивищування над іншими. Він памятає, що є найиращий з рівних. Провідне суспільне значіння націоналіста не означає, що ним може бути лише людина високої освіти і вченості. Український націоналізм не знає також різниць походження або звання, і його кадри складають представники всіх соціально-корисних розшаровань нації: інтелігент і селянин; інженер і робітник; генерал і рядовий воїк. Всі вони виконують провідну революційну функцію в своєму оточенні, відповідно до рівня підготовки, фахів і вміння — в установах, в містах на селі, у фабричній майстерні і т. д. Єднають і споріднюють їх всіх вказані спільні риси їх характерів, одна ідея і співіншата для Української Нації. Різнить їх між собою лише досвід, здібність, знання повного завдання і ступень відповідальності перед нацією, з чого випливає відмінність суспільної ваги і провідничих прав. Во для націоналіста право це на самперед обовязок. Організуючи життя на підставі свідомості обовязків і авторитету права — націоналіст в першу чергу самий являється для всіх зразком діловості, пильності і громадсько-організаційної та політично-боєвої дисципліни.

Такий є образ націоналіста, на рамена якого тверда дійсність покладає завдання: духово переводити старого, затурканого раба-обинателя, безчинно відхуючого по «Україні з передазом»—в свідомого своїх обовязків, гордого зі своїх прав громадянина, що вірить у спасеність прінципу, який лишив нам у спадщині Великий Богдан: —«Нехай одна стіна о другу вдариться, одна впаде—друга застанеться!»

Зі західньо-українського фронту.

Педії в Збаражчині. В березині невідома рука вбила команданта постерунку в Токах, Гловиця, коч він від часу, коли зложив у одному процесі фальшиві зізнання, дуже стергся. З приходу того вбивства переведено численні ревізії у селян та інтелігентів в селі Теках, при чому заарештовано 12 молодих хлопців та 8 жінок; заразом у звязку з току справою заарештовано лікаря і адвоката в

Новому Селі та кілька сеїв в Тернополі. У цілю-
му повіті загострено поліційний режім. В надгра-
ничних селах заборонено ходити по селі по 6 год.
вечером. У селі Токак розвязано всі товариства
українські. В сусідньому селі Кошлянах ваказала
поліція перед Великоднем замкнути кооперативу;
коли поліція прийшла опечатувати кооперативу,
зібрані до того не допустили. Майже всіх заарешто-

ваних в селі Токах білі на станції КОП.—В селі Шельпани на другий день Великодня відправлено паастас на гробі незнаного стрільця, установленім перед церквою та прикрашенім національними красками. За це поліція переводила ревізії у селах, та заарештовала десяток, з чого п'ятьох перебував в тюрмі в Новому Селі. При переслуханні поліція змушувала стояти всю ніч і день коло забраних вінків так, як це стоять коло Божого гробу. —У всіх селах поліція зате пособляє злодіям і то тим, що крадуть в українських кооперативах. Так напр. в Кошиках обікрали кооперацію і хоч було відомо, хто це зробив, поліція по переслуханні випустила злодіїв на волю. Тоді селяни самі зробили суд над злодіями-конфідентами і побили їх до непритомності. Тоді поліція почала робити докладення проти тих, що били злодіїв.

Що діється в Жидачівщині? По деяких селах між дітьми тенденція до виступів у звязку зі шкільною акцією. В Ганівцях діти самостійно організували демонстрації. Від 25.3. через кілька днів по науці в школі збиралися і уряджували по селі походи з пропорціями, співаючи патріотичні пісні. В Заболотівцях 19.3. обкідали яйцями портрет Пілсудського, під час «поранку». В Облазниці 19.3. пішла тільки перша власна до школи; старші діти не пішли аж до школи, ані до церкви, тільки зібралися перед школою і перешкоджали криками і співами в переведенні порядку. У Жираві діти відмовилися співати польський гімн. Між дітьми долаками і українцями сильна ворожнечя: поляки пишуть на таблиці «Єще Польща не згинела», а українці змазують це і пишуть «Хай живе Україна!». У Журавенчині б'ють люди конфідентів, зокрема 7.IV. побили конфідента, коли він вертався зі Старого Села. 8.4. в Дубравці хтось обмазав шміром стіни жідові та всім тим, що у жіда купують. Того самого дня в Буянові хтось покрасив панцирний хрест на жовто-блакитні. Поліція казала перебігти його, а потім знову хтось покрасив його так, як передтим, а тим, що білили хрест вибито шиби. 9.4. в Буянові побили монастирецького конфідента. Подібно 10.4. в Старому Селі до крові побито конфідента. Також того ж дня побито конфідента у Лютинці. 11.14. праїхають до Монастирця, Лютинка і Боянова коло 50 поліціянтів та почали перевідти арешти. В Монастирцях притримано в громадському арешті 30 хлопців, з того 16 перевезено до Журавна. Коли поліція прийшла до Боянова, то тут застала лише жінок і дітей, бо хлопці були вже в лісі. Це саме діється в Лютинці. В Монастирці одного конфідента, що вертав на жидівській фірі, побили жінки. Тепер в Монастирці роблять варту коло конфідентів, по чотирьох коло одного.

Скільщина. У Синевідському Нижньому слабне комунізм, що там давніше розпаношився; населення повело протиакцію; навіть діти б'ють комуністів. У Синевідському Вижні і Корчині є «Стшелець», з яким приходить до постійних бійок. У Корчині священик запросив «стшелеців» стояти коло Божого гробу, але соколи до того не допустили; та їх еоколи не стояли, бо поліція їх притримала.

Стрийщина. У Даашаві священик запросив на свата польського старшину і ще двох поляків. На знак протесту почали під хатою гуртки молоді співати патріотичні пісні, а ошіля вибили вікна. Заарештовано до сорока людей.

Яворів. В жіночій народній школі СС Василіанок учительський збір тероризує учнів: коли учні відмовилися вислати делегатку на свято Пілсудського до польського «Сокола», тоді казають їм кидати жереб, хто має йти, при чому учні, на яку впав жереб, грожено викиненням зі школи у випадку непослуху.

Ляхи вбили Мартиняка. Мартиняк Теodor, ур. 14.2. 1911, всім дуже люблений і поважаний, був душою свого села. Мрією його, як це часто говорив, було згинути славною смертю при виконуванні якоїсь праці. Тиждень перед смертю зорганізував він величавий похід на гроби стрільців. Комін більша маніфестація була за його почином. Очевидно зате переслідувалася його поліція. Зокрема заарештовано його по згаданім поході на гроби стрільців враз із іншими хлопцями; але випустили, бо не було доказів проти нього. Та довідавшися, що заарештовано тоді 16-літнього Ів. Ільчишина, Мартиняк пішов до матері заарештованого та просив її передати синові, щоб цей у слідстві сказав, що це Мартиняк кавав йому нести терновий вінок. Тоді поліція звільнила Ільчишина, а 15.IV. 1934, о год. 6 рано прийшла по Мартиняка. Коли поліція, І. Тур і І. Шафран, наглили його, щоб скоро збирався, Мартиняк приняв їх слова сміхом, та поволі збирався. Коли його хотіли закувати, він не дався, залишивши руки за нарви та заявивши, що він не злодій, а і душегуб. Коли поліція провадили його селом, Мартиняк, переходячи коло хати своєї тітки, пустився бігти поза хату, бажаючи втекти поліцая. Тоді поліція Тур вистрілив за ним, піцливши його в правий висок. Збіглися місцеві люди, при чому прийшло до сутички з поліцією. В міжчасі зателефоновано до Городка і стягнено звідти поліцію. Коли приїхала комісія, люди не дали переводити секції тіла і видали його родині. Другого дня уряджено величавий похорон, на який зібралися люди здооколічних сіл, Городка і Львова, з вінками, хорами і оркестрами. На наробному хресті вибито два кріси та повбивані крісові кулі. На місці, де ляхи вбили Мартиняка, громада рішила поставити хрест.

Городенщина. В Стрільчу діти народової школи прийшли зі синьо-жовтими прапорцями, святочно вбрані та проєлівали «Ще не вмерла» розійшлися. — В Серафінцах з присвяченням команданта поліції дир. інр. школи Юрчишин приказав батькові збити свого сина Онуфрія Матійчика за те, що цей сказав, що Пілсудський був такий злодій і бандит, як голосний бандит Чайковський. — В Чернатині діти зробили собі печатку з написом «У.В.О.» і повідбивали її на книжках. Поліція тягала дітей і старших на допити, але нічого не довідалася. Діти на допитах трималися байдаро, а один із них заявив, що «відмовляє відзнань».

Дещо про «Новий Луг» в Синилові. Головою Нового Лугу в Синилові, коло Львова, є Павло Харченко, універівець, що в 1932. р. Іздав в делегації до Варшави в справі переходу Лугу на новий статут. В осені 1933. р. він сказав до селянинів Гриба Данила: «Івана Козака, Антона Кагана, Василя Бордуна і Степана Бугая вкороті арештують»; і дійсно їх заарештовано у звязку з вибиттям шиб в школі та на поліції. До Івана Козака той же Харченко сказав: «впишися до Лу-

гу, бо як ні, то тебе арештують»; того дня була ревізія у Козака, а на поліції його питали: «чому не залишешся до нового Лугу, чому ти проти Лугові? Другим активним членом Лугу є Осип Миколишин, якого загальна опінія вважає вже від 2 років конфідентом поліції, а він сам признався, що видав поліції комуністів. — 23.12.1933. продавано в церкві чорні кокардки (смерть Данилишина і Біласа). Наступного дня кликано на постерувок Володимиру Ковалюку і Марію Федчишин під закидом, що це вони ті кокардки продають. Про це говорив пізніше Іван Вітик до свого брата Степана Вітика: «Я хотів, щоб ксьондза доношка (Ковалюк) сиділа в криміналі, бо вона зі своєю сескрою (Марією) була у селі проти Лугу». — Який є моральний стан дашкевичівського Лугу свідчать такі факти: Луг робив забави з танцями в заказанім церквою часі, хоч священик звертав прилюдно увагу, що не можна цього робити; луговичка Катерина Брудун казала на хорах під час св. Причастя: «Дивіться, як ксьондз роздає бульбу»; через 3 дні Великодніх свят, луговички стояли гуртом в церкві на долині та покривалися голосно хорові; тепер бойкотують церкву і в часі Благодіївства приходять демонстраційно під церкву та грають на цвинтарі карти; в присутності голови Лугу Харченка, Антін Якович насміявся з Бога, мовляв, «Бог—Буг, а биккорова, то все одно», а всі луговички сердечно сміялися; коли священик звертав Харченкові увагу, що в Лузі ведеться противрігійна пропаганда, Харченко цього не заперечив, а сказав, що коли священик буде успокоювати людей, щоб активно не виступали проти Лугу, тоді ця пропаганда застестане.

Події в Бабині і Містковичах. Ляхи завзялися знищити могилу в Бабині, що має хрест із синьо-жовтою таблицею, золотим тризубом та написом «Борцям за волю України». 1. травня вечір лянькі стішельци прийшли до могили узброєні, щоби перевести її підлій замір. Тоді вдарив в селі дзвін на трівогу і селяни узброєні, більшість їх з косами, вилами і рискалями рушили на ляхів. Вивязалася обопільна стрілянина; бій тревав дві години і ляхів відпerto, при чому стережено могилу цілу ніч. На другий день прийшло багато поліції, а коли вона заповіла прихід війська, знову село рушило ввечір на могилу, де перебуло ніч. 3-го травня передйшло через село військо, прямуючи до інших сіл, де були заворушення. Так напр., в Містковичах прийшло рівно ж до стрілянини на могилі, яку вже раз знищили лянькі стішельци. 29. квітня селяни посвятили, пораз другий висипану могилу, і берегли її. А коли 30 квітня прийшли з Ланович стішельци з поліцією, вивязалася бійка і стрілянина, в часі якої ляхи застрілили 26 літнього Івана Запавського; вбитого хоронили 3-го травня, при чому на похорони зійшалося понад 15 тисяч люда з Мостиськ, Городка, Яворова, Дрогобича, Стрия, Самбора, Перемишля, тощо. Ляхи стягнули військо і поліцію. Всі села тепер бережуть своїх могил і одно одному посилає в випадку потреби поміч. Так напр. до Бабини прийшло багато селян із Рудеччини стерегти могилу і помогти, коли б ляхи знову, захотіли провести свій варварський замір.

Все вперед - між ниму назад!

РІЗНЕ.

Ляхи про ОУН. — Львівський «Кур'єр» з 23.V. 1934. пише між іншим таке: «Лежить перед нами збірка літератури «оунівської», що дозволяє приглянутися тайним дорогам тієї організації. Для орієнтації повинні ми пригадати, що початків того революційного руху треба шукати в утвореному в 1925. р. «Союзові укр. націоналістичної молоді» у Львові, що набирало своїх членів переважно зі студенської молоді. Ця група, в скорому часі поважно поширивши свої впливи, стала надбудовою тайної «Української Військової Організації» (УВО), що мала на цілі виключно тільки боєві виступи. З обєднання «Групи укр. національної молоді» і «Легії українських націоналістів», повстало в Празі в р. 1927. т. зв. «Союз організацій українських націоналістів», який вибирає свій спільній штаб (провід). Організація на поглиблює свою боеву програму на з'їзді в 1929. у Відні, і тут приймає назву ОУН, підпорядковуючися начальній команді давніх проводирів УВО, з полк. Коневальцем на чолі». «Були б ми в блуді, коли б останні терористичні виступи українських груп хотіли приписати «Укр. Військовій Організації». Ця група увійшла сьогодні в склад ОУН та надала їй знамя і характер військово-боєвий. Діланням своїм об'ємає ОУН 10 «теренів» закордонних і 10 «крайів» територій, на яких живе українське населення. Польську територію, яку заміненує українське населення, означається цифрами II. і III. Об'ємає вона: Сх. Галичину, Волинь, Помісся, Шідлянську і Холмщину, творячи адміністративну одиницю,

ніцю, підлеглу одному провідникові, який має по-бічний орган — «Краєву Екзекутиву ОУН». Екзекутива має 4 реферати, з яких найактивнішим є боєвий, званий також військовим. Не будемо нудити читача вичислованням завдань дальших рефератів і підрефератів, ствердимо тільки, що конспірація і динаміка тієї організації є опранцювана дуже подібно на підставі найліпших ізерів революційних, від винколення ідеологічно-політичного почавши, а на боєво технічнім скінчивши. Цілий край, підлеглий ОУН, є подімний на округи. а ті на повіти, в яких працюють «Відділи ОУН». Система відділів відносно до потреб є усталена на «трійкову» згл. «п'яткову». «Не будемо тут визувати на систему вербувку і винколення, час і спосіб проби при приниманні боєвого члена ОУН; є то явища подібні до тих, що їх примінюють в конспіративно-революційних групах. Помічним органом вербунково-агітаційним ОУН є «Сурма», видавана за кердоном (правдоюдно сьогодні в Чехословаччині). «Органом «Проведу» ОУН є двомісячник «Розбудова Нації», рівно ж друкований за границею. В Польщі виходять конспіративне: «Бюлетень Краєвої Екзекутиви ОУН» (відбивається на шаніографі 18—20 сторін канд. наперу), «Юнак», видається підреферентом «Юнацтва», і «Юнацтво», яке рівно ж видає Екзекутива ОУН. «До головної цілі т. є до збройного повстання, національної революції» ОУН зміряє в тій хвилі через т. зв. «частинні виступи», під якими треба розуміти терор і політичний сабетаж у всіх їх формах і від-

мінах. Ціли свої уніла ОУН в докладно випралюваних засадах, що препозиують всі прояви народу, який приготовляється до революції. З засад тих виходить, що членами ОУН можуть бути українці (-ни) від 8—15 років, творячи т. зв. доріст, від 15 до 21, заповняючи ряди «юнацтва», і від 21 ро-
ків вгору.

Чому ми в неволі? Учасник звісного II. зимового походу 1921. р., що закінчився розстрілом 359 Героїв під Базаром, сотни Г. Рогозиній, в своїй книжці п. з. «Базар», подає між іншим такий випадок: «Сімох селян, що мали ділянку у лісі і перегаювали дьоготь, дали притулок двом раненим козакам, які перебралися через болото в ліс, після розгрому під Базаром. За кілька днів, почувши, що це «бандити», які прийшли з Польщі, вони живцем кинули ранених у вагонь, де переганяючися дьоготь. А після цього пішли з «річевими доказами» до представників більшевицької влади у м. Базарі... В постолах, пахкаючи люлькою, старий дід розказував червоноармійцям: «Отце вони прийшли, ну, ми їх приняли за своїх. Во і балають по мужицькому. Коли чуємо, що то польські бандити! Я й кажу Гандрієві—а може б ми їх —того—у вагонь, на смалець? А той каже: а чому ні?.. Ну, ми вночі Іх і кинули, коли вони спали».

Червоні і селяни товпилися біля діда і заглядали, що це він приніс у кешиках. Той спокійно розгорнув: там були обгорілі руки! Навколо зачалися вигуків обурення... Це ще не все, я ще щось маю показати вашому старшому». — Проклятий людожер! Неси собі це на холодець — промовив хтось. Повели діда до командира, а звідтам він вилетів сторча головою на вулицю. — Всипати етой сволочі! — крикнув навздогін командант. В руках дід мав розгорнену грамоту і причіпленій до неї «Залізний Хрест», який козакам вдавали в нагороду за участь в Зимовому Поході ген. Омеляновича Павленка. Старому всипали, А потім розстрілили.

Продажний патріотизм. Під таким заголовком пише «Українське Слово» (Париж, ч. 24): «Українська історія козацької доби, а також нашого часу та боротьба в теперішньому виказують, що в багатьох українців наша національна ідея є нічим іншим і нічим більшим, як питанням поліпшення свого власного добробуту. А що більшевики обіцювали ліпший добробут, то хвилива перемога залишилася по їхньому боці, хоча замість обіцянок добробуту, прийшли ще більші злідні». «Отой продажний патріотизм — хто більше дає, хто більше

обіцяє, тому й треба служити — це є саме причина всіх неуспіхів нашої визвольної боротьби в козацькій добі і в наших часах. Оцей продажний патріотизм ненавидів усими фібрами своєї душі Шевченко; ненавидів так само його Й. Франко, який закидував українським патріотам, що вони люблять Україну «як дім, воли, корови», що люблять її «як хліб і кусень сала». Ці самі причини робили та роблять народ таким «плодочим на різних зрадників та перевертив». Розумів це Шевченко, який до козацької боротьби підходив виключно з точки погляду національної; так же розумів змагання українського народу Й. Франко, який заявляв, що від України він нічого не хоче. Но й справді, без великої чистої ідеї не може статися нічого велико-го. Тільки великі ідеї двигали неодинокі вароди на високі шаблі їхнього розвитку та добробуту, а не навпаки. Дослідники розвитку народів тверять, що мало коли народи завдячували свій великій розвиток своїм багацтвам, а що навпаки, частю бі-дні народи доконували великих діл, завдяки своїм великим ідеям. Так напр. тепер, през. чеської держави Масарик каже: малими народами є ті, в яких думки малі, в яких ідеї малі. Передвоєнна Сербія не була аж чисельною, ані багатою, але симпатії цілого світу були по її боці, якраз із за великої ідеї й завзятої боротьби за здійснення цієї ідеї. Але рівночасно треба ствердити, що в сербському народі національна ідея брала завжди верх над соціальним питанням. Велика ідея знаходить своє здійснення лише тоді, коли її захоплені мільйони, коли вона стає їхнім життєвим змислом, їхнію програмою, яку мусить вони виконати. Це цілком не значить, що соціальне питання мусить бути нехтоване, що воно взагалі не повинно приходити під увагу в нашій визвольній боротьбі. Но визвольна боротьба українського народу ведеться за певну і всебічну (отже й соціальну) волю й самостійність нації, а не лише за культурні або лише соціальні здобутки. Лише таке розуміння нашої національної ідеї може нам допомогти скинути із себе найдані кількасотлітньої неволі, видобути потрібну нам силу та перемогу в боротьбі з ворогами і змінити цілковито отої продажний патріотизм, який лише допомагає ворогам».

**Боротьбою здобудеш ти
право своє!**

Хроніка.

Судові розправи. 28.IV. 1934. Суд в Кременці (Волинь) засудив Марію Черкаську на 10 міс. тюрми, а Ольгу Шубську на 8 міс. тюрми за демонстрацію під ляцькою тюрмою в грудні 1933., коли то засуджено 27 членів ОУН. — 1.V. суд в Тернополі потвердив засуд гор. суду в Скалаті, який засудив о. А. Онуферка, 64-літнього пароха в Скалаті за заневагу польського війська на 4 міс. тюрми. — 3.V. ставнув перед судом у Львові Мак. Матвійчук за напад на проф. Яна Роговського, що входив в склад комітету знагоди імені Пілсудського; тому, що не доказано політичного підкладу побиття, обжалованого звільнено. Суд в Ми-

колаєві засудив Івана Василєва на 10 міс. тюрми Мак. Гоміцького на 8 міс. тюрми, сільських хлопців з Верини, за те, що неставили дубовий хрест на місці, де встановлено Білого й Данилишину і що, на хрест дали терновий вінець та напис «Білославі й Данилишинові»; обжалованих за те саме Мих. Музiku та Вас. Фриска звільнено. — Ляцький суд в Бережанах, як апеляційний, звільнив М. Маркова, засудженого судом в Козовій за участь в шкільних саботажах. — 14.V. ставнули перед судом у Львові Мак. Бучко, Теодор Здріль, Петро Василиса, селяне з Пісодзимира, пов. Сокаль, обжаловані в принадлежності до ОУН та експропрія-

йний напад; розірану перервано до червня, а в березні засуджено Бучка на 5 років; Здрія на роки тюрми, а Василіну звільнено. —11—12.V. суд в Бережанах засудив селян з Кнієла Тибора на 3 роки, а Мих. Липового на 2 1/2 року тюрми за приналежність до ОУН; робітника з Стрільські Лебідя Ів. та Мих. Гориня, селянина з Кнієла, звільнено. —15.V. почався і тривав 3 тижні суд в Перемишлі над 23 українцями за приналежність до ОУН, участь в шкільних саботажах, а окрема за піщення державних емблемів, портретів в польських школах, пам'ятників, розкидання летючок ОУН, вивішування укр. прапорів, пишення шкільних таблиць і т. д.; засуджене: 1) суд. Ілар. Пронопа на 7 років тюрми, 2) суд. Ом. Авербовича на 6 років, 3) або. гімн. Ів. Кучерепу на 6 років, 4) селянина Вас. Боднарчика на 5 років, 5) сел. Онуфрія Коникольєвського на 5 р., 6) сел. Мих. Трача на 5 р., 7) сел. Мих. Феніка на 5 років, 8) або. гімн. Осипу Демчуківну на 4 1/2 р., 9) торг. помічника Яр. Демчука на 4 р., 10) сел. Вол. Підвірного на 4 р., 11) зарібника Мих. Данчука на 4 р., 12) сел. Теодора Хамуляка на 4 р., 13) сел. Мих. Хапка на 4 р., 14) сел. Мих. Сабата на 4 р., 15) торг. пом. Вас. Коникольєвського на 4 р., 16) сел. Петра Хому на 4 р., 17) сел. Ос. Увашка на 3 р., 18) або. гімн. Е. Габача на 3 р., 19) сел. Дм. Хамуляка на 3 р., 20) або. гімн. Ол. Федоровичівну на 3 р., 21) Ів. Головинського на 3 роки тюрми, та всіх на 10 років втрати горожанських прав; звільнено сел. Мих. Качмаря і Ол. Новака. —9—10.V. суд в Бережанах засудив за кольортажу летючою ОУН сел. Ішпірія Джулінського на 2 роки, а Ол. Ригайллю на 2 роки і 3 міс. тюрми. —Перед судом в Бучаці став Ішук з Пишковець, Теодор Попович та Мих. Луців із Нагірянки за участь у шкільних саботажах; тому, що оборона доказала, що поліція засмукувалася на свідка, який вмер перед 20 роками, обжаловані звільнено. —11—12.V. суд в Бережанах засудив селян зі Стрільські Нових на кольортажу летючою і участь у шкільних саботажах Ів. Тибора на 3 роки а Мих. Липового на 2 1/2 року тюрми; Мих. Гориня і Ів. Лебідя звільнено. —26.V. у Львові відбулася третя з черги розправа проти Вас. Кісія з Мостів Великих за кольортажу летючою ОУН; звільнено. —Рівенський суд у Кремянці (Волинь) засудив за кольортажу летючою ОУН Полікарпа Баринчука на 10 міс. тюрми. —Суд у Бережанах засудив в травні Андriя Мандая з Ценеза за участь в шк. саботажах на 2 роки тюрми. —Окр. суд у Рівні (Волинь) засудив Теодора Коревича на 12 літ тюрми, а Сергія і Андрія Галатюків та Григорія Балицького на 3 роки тюрми кожного за вбивство лядського конфідента Ізидора Гарашинського та намагання бивства другого конфідента Петра Листопада. —Суд у Бережанах засудив за приналежність до ОУН Джулінського на 2 роки тюрми, а Багайла з Підгаєць на 2 1/2 роки тюрми. —1.VI. 1934. суд у Рівні (Волинь) засудив суд. Як. Бусла, якого зловили на двірці з 33 кг. літератури ОУН, на 5 років втрати горож. прав. —Рівенський суд у Кремянці (Волинь) засудив за снівання пісні

про Данилишина і Біласа, селян з Болязубів Як. Литуринка, Прокопа Галевду і Дан. Мазепу по 10 міс. тюрми, Як. Костюна, Олексу та Якова Пойхелків по 7 міс. тюрми. —Найвищий суд у Варшаві розбирав справу Мик. Шуха з Розвадова, якого суд у Стрию засудив за саботажі на 6 років тюрми; найв. суд затвердив засуд щодо вини, а щодо виміру карти залишив нову розправу. —6.VI. суд у Самборі засудив Марію Гузичаківну за кольортажу літератури ОУН і за приналежність до ОУН на 2 роки тюрми. —Суд у Львові засудив ст. Ол. Федчинського, обжалованого за приналежність до ОУН і кольортажу нелег. літератури, на 2 роки тюрми. —7.VI. суд у Самборі засудив Василя Андрієвського за кольортажу літератури ОУН на 4 роки тюрми; внесено насанцю. —Суд в Тернополі засудив Мик. Омелька з Ходачків Малих, пов. Тернопіль, за приналежність до ОУН на 2 1/2 року тюрми. —12.VI. відбулася перед судом в Самборі розправа проти уч. Мих. Городиського за участь в шк. саботажах; розправу відложено. —15—16.VI. перед судом в Самборі стало 14 селян із Мокран, учасників крівавих недавніх подій (напад на поліцію ітд.); засуджено: 1) Петра Стріжика на 3. роки тюрми, 2) Теодора Качмара на 3 роки, 3) Мих. Лучку на 3 р., 4) Ілька Балабуха на 3 р., 5) Платона Кравця на 3 р., 6) Ст. Микаля на 2 р., 7) Мих. Качмарина на 2. р., 8) Фед'ка Вонсовича на 1 р., 9) Вас. Наконечного на 10 міс., 10) Мих. Міляковського на 6 міс., 11) Павла Плюту на 6 міс. тюрми, а звільнено Дай. Гадача, Ів. Кайдрезича і Ст. Хому. —Касаційна розправа у Львові 13.VI. закінчилася засенням присуду апел. суду у Львові, який підвищив засуд суду в Золочеві з 27.I. на Іл. Кука на 2 роки (перше на 1 рік) і Вас. Кука на 2 1/2 року тюрми (передтим 14 міс.). —Суд у Перемишлі засудив за участь в шкільних саботажах у Яворівщині Гумовського на 5 років тюрми, Форостюка на 3 роки, Тимка Дацка на 2 роки, а Сенька Дацка на 1 1/2 року тюрми.

З подій на Вел. Україні, Ап. преса подає, що недалеко Харкова селяни вбили начальника ОГПУ, Вайсберга, який приїхав за хлібом на села. —З Туапсе повідомляють, що у звязку з подіями в чорноморській флоті, яка мала виступити проти Москви, вивезено на північ 200 українців. —В Одесі поширено між робітництвом протимосковські летючки про голод на селях України. —Коло Брайлова зловили большевики повстанчий відділ хор. Укр. Армії Тараненка; 14 осіб розстріляно. —Преса подає, що ГПУ перевело в травні масові арешти, викривши широко розгалужену організацію українських націоналістів: зокрема в Києві заарештовано багато студентів, учителів і залізничників; при допитах вмерли студ. Васильківський, вчитель Лисенко і західничник Цибуля. —7.IV. повстанці ушкодили міст на р. Кубань між ст. Хаджианскою та Чернігівською; повстанці розбили відділ ГПУ, однак перед переважаючими силами мусіли втікати в гори. —В Донецькій області 1.V. розпевсюджене, як подає щедрена преса, ук. націоналістичні летючки, які кінчилися так:

**Не говоріть постороннім ліс-
дям про справи ОУН!**

* * *

Дивіться назустріч ген-ген, де
Історії хмуряться брови...
Так, знову полинуть легенди
За нами на хвилях Дніпрових.

Нас кпини не спікнуть ворожі.
Крізь голоду мряку ѹ знущань
Двадцяте століття ворожить
Полумям нестремних повстань.

Безсмертних пісень перемоги
Боян не співає ще нам.
Але не впадемо нід ноги
Одвічним своїм ворогам!

Ворожить не смерть, а життя нам,
В Державі закуте життя.
Над Дніпром, Кубаню і Сяном
Бойовий підноситься стяг!

Дивіться назустріч ген-ген, де
Історії хмуряться брови!...
Так, знову полинуть легенди
За нами на хвилях Дніпрових!

«В селах, колгоспах, радгоспах, фабриках, заводах, установах творить тайни, підполяні, революційні організації! Не віконуйте розпоряджень і наказів Москви, не давайте їй хліба, мяса та інших пріпасів, організуйте страйки, робіть саботажі, винищуйте кровавим терором комісарів Москви. Працюйте рішучо, твердо, швидко, обережно. Не бійтесь неминучих жертв боротьби! Хиба ж краще згинути від голоду, або безпомічним барапом стати під етенаку московського чекіста—ніж вмерти на поші бою Боєвиком Національної Революції? Отже рішучо йдіть вперед!» ГПУ перевела масові арешти між селянами і робітниками.

З подій на Зах. Україні. 2.V. 1934. укр. націоналісти підложили бомбу в друкарні Яськова у Львові, де друкується більшевицька шмата «Праця» і «Нове Село» та «Шегельонд Ржемеснічі». Бомба знищила урядження друкарів. —На Великден в Товщеві була бійка з ляцькими «стішельцамі». —Ляцька преса подає, що в с. Мужилів, пов. Підгайці, на протязі одного тижня були 3 пожежі на польських фільварках і кілька пожеж в польських господарствах; націоналісти вибивають шиби «хрувям», обкідали камінням поліцая і світлицю «сішельнуф». —Ляцька преса подає, що 40 парубків з Мачишина, узброєних в револьвери, ножі, і т. д. всупили до Мервич, де є багато москвофілів та напали на багатьох осіб. —9.IV. ляцька рука вирвала хрест на стрілецькій могилі в Кальні, пов. Зборів; знайдено його потім на ґрунтах гр. Потоцького. Таке профановання могил ляхами є тепер буденним явищем, подібно як нищення могил Борців за волю України; якраз це заставляє селян ставити спротив і доводить до кровавих зударів із ляцькою поліцією та «стішельцамі», що мали місце в останніх часах в різних селах Галичини. —На Великден злочинна ляцька рука зрізала вночі хрест на могилі Поляглих в с. Бужна пов. Золочів; того ж дня поставле-

но новий хрест. —Укр. населення вроцісто святкувало тогорічні Свята Поляглих по цілій Зах. Україні; в деяких місцевостях прийшло до зустрічі з поліцією, напр. у Львові на Янівськім цвинтарі, коли націоналісти при могилі Невідомого Стрільця співали рев. пісні, та на Личаківському цвинтарі при могилі Любовича, як рівніж у Самборі, де поліція перевела численні арешти за розквилення летючок. — В Ямниці, пов. Станиславів, прийшло до сутичок з поліцією, яка здирала вінки зі стрілецьких могил. — В Гнилицях і Новім Селі, пов. Зборів, прийшло до сутичок із військом і поліцією в часі візитачі еп. Бучка; подію спровокували ляхи. — В Товмачину, пов. Коломия, в часі відпусту, в наслідок жидівської провокації, народ кинувся на жидівські будки, крам знищив а жидів побив. — В травні і червні відбулися масові арешти націоналістів у Бережанщині, Львові, Яворівщині й Кракові; як подає ляцька преса, в Кракові викрито склад пропагандистської літератури ОУН, як рівнож хемічну лабораторію ОУН зі складом зброї та вибухових, матеріалів.

З подій на еміграції. 21.V. на вічу в Пасейку, Н. Дж., націоналісти побили соц.—рад. посла Гривнака, що приїхав з краю, за те, що говорив, що укр. націоналісти не шкідники і стоять на услугах чужих сил. — За подібні твердження націоналісти побили проф. Укр. Наук. Інституту в Берліні, гетьманця Мірчука. На одних зборах в Берліні, гетьманці напали на кількох націоналістів; у відповідь на це націоналісти вибили всіх, хто ставляв їм спротив, і винесли всіх зі салі нарад.

**Найліпша метода зізнань –
відмовити зізнань!**